

แถลงการณ์องค์กรชุมชนรัฐฉาน

9 มิถุนายน 2558

รัฐบาลพม่าต้องยกเลิกแผนล่าสุตในการสร้างเขื่อนสาละวินตอนบน (เมืองไต๋น) ในรัฐฉาน

ไม่กี่เดือนที่ผ่านมา มีการเร่งดำเนินตามแผนการสร้างเขื่อนสาละวินตอนบน หรือเขื่อนเมืองไต๋น ในภาคใต้ของรัฐฉาน เป็นการลงทุนร่วมระหว่างบริษัทสัญชาติจีน Three Gorges Corporation การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) และกระทรวงพลังงานไฟฟ้าของพม่า และ International Group of Entrepreneurs

เขื่อนเมืองไต๋นเป็นโครงการขนาดใหญ่ เขื่อนจะมีความสูง 241 เมตร กำลังผลิต 7,000 เมกะวัตต์ 90% ของไฟฟ้าที่ผลิตได้ จะส่งไปขายให้ไทยและจีน อ่างเก็บน้ำของเขื่อนมีความยาวสองในสามของความยาวของรัฐฉาน จะส่งผลให้น้ำเอ่อท่วม “หุบเขาเกงค่า” ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ มีระบบนิเวศที่โดดเด่นที่เรียกว่า “พันเกาะ” และมีแม่น้ำปางที่เป็นแม่น้ำสาขา ไหลผ่านบริเวณนั้น เป็นที่มาของชื่อเมืองกุนฮิง (หรือ “กุนเฮง” หมายถึงหนึ่งพันเกาะในภาษาไทยใหญ่)

คณะวิศวกรจีนกว่า 60 คนได้เข้ามาประจำบริเวณหัวงานของเขื่อนตั้งแต่ต้นปี 2558 เริ่มการทดสอบทางอุทกวิทยาและธรณีวิทยา มีการขุดอุโมงค์ลึกตามริมฝั่งน้ำสาละวิน ที่ตั้งโครงการได้รับการคุ้มกันอย่างแน่นหนาจากทหารและตำรวจพม่า ระยะทาง 20 ไมล์ตามแม่น้ำสาละวินได้ถูกกันไว้เป็นพื้นที่เฉพาะสำหรับเจ้าหน้าที่ของบริษัทเท่านั้น

บริษัทที่ปรึกษาสัญชาติออสเตรเลีย Snowy Mountain Engineering Corporation (SMEC) กำลังทำการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA)/การประเมินผลกระทบด้านสังคม (SIA) สำหรับเขื่อนแห่งนี้ ที่งานได้เดินทางในรัฐฉาน ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2558

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา องค์กรชุมชนรัฐฉาน แสดงจุดยืนต่อต้านการสร้างเขื่อนบนแม่น้ำสาละวิน ซึ่งเป็นสายน้ำนานาชาติที่ทรงคุณค่า และมีข้อกังวลดังต่อไปนี้

1. สงครามความขัดแย้งยังคงเกิดขึ้นในรัฐฉาน โดยเฉพาะในภาคเหนือติดชายแดนจีน ซึ่งมีการสู้รบอย่างดุเดือด เป็นเวลาหลายทศวรรษมาแล้วระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังกลุ่มโกกั้ง การสู้รบเหล่านี้เป็นเหตุให้การก่อสร้างเขื่อนกั้นไหลต้องยุติไปแล้ว แม้จะเป็นเขื่อนแห่งแรกที่มีแผนการสร้างในแม่น้ำสาละวิน

ที่ตั้งเขื่อนเมืองไต๋นอยู่บริเวณพื้นที่ขัดแย้งระหว่างกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์ขนาดใหญ่หลายกลุ่มในรัฐฉาน พื้นที่รอบเขื่อนและบริเวณอ่างเก็บน้ำเต็มไปด้วยกำลังทหารทั้งฝ่ายรัฐบาลและกลุ่มชาติพันธุ์ มีการเพิ่มจำนวนกองพันทหารพม่ารอบเขื่อนถึงสี่เท่า มีจำนวนถึง 39 กองพันในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา แม้มีการหยุดยิง แต่การสู้รบยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2558 กองทัพสหรัฐว้า (United Wa State Army) ปะทะกับทหารพม่าที่เมืองไต๋น ที่ผ่านมาประชาชนจำนวนมากได้อพยพออกไปจากพื้นที่ซึ่งคาดว่าจะถูกน้ำท่วม เป็นผลมาจากการปราบปรามกลุ่มต่อต้านรัฐบาลอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2539-2541 ส่งผลให้ชาวบ้านกว่า 300,000 คนต้องอพยพหลบหนีออกไปบริเวณตอนกลางของรัฐฉาน ชุมชนชนบทที่เหลืออยู่ต้องยอมทนกับการปฏิบัติมิชอบของทหารรัฐบาล ซึ่งไม่ต้องรับผิดชอบการกระทำของตนเอง

ถ้ารัฐบาลพม่าเดินหน้าสร้างเขื่อนเมืองไตต่อไปในสภาพที่เป็นอยู่ ย่อมส่งผลให้มีการเพิ่มกำลังทหารและการสร้างค่ายทหารมากขึ้นเพื่อให้ความคุ้มครองพื้นที่ และย่อมส่งผลให้เกิดความขัดแย้งรุนแรงขึ้น ทำให้ชุมชนในพื้นที่ต้องได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติมิชอบมากขึ้น

ความขัดแย้งจะยิ่งรุนแรงขึ้นเนื่องจากรัฐบาลพม่าเดินหน้าขายแม่น้ำสาละวินให้กับประเทศเพื่อนบ้าน แทนที่จะรอกะบวนการเจรจาสันติภาพในระดับประเทศที่กำลังดำเนินอยู่ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่มีอำนาจตัดสินใจคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งแหล่งน้ำในพื้นที่ตนเอง

2. เป็นที่ชัดเจนมากขึ้นว่า กระบวนการ EIA/SIA ของบริษัท SMEC เป็นเรื่องหลอกลวง เป็นเพียงตรายางที่ประทับรับรองแผนการสร้างเขื่อนเมืองไต แทนที่จะมุ่งประเมินผลกระทบของโครงการอย่างจริงจังและเป็นกลาง แม้มีการสัญญาจะทำการรับฟังความเห็นประชาชน “อย่างรอบด้าน” ในบริเวณพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ แต่จนถึงเดือนที่แล้ว บริษัท SMEC ได้ยกเลิกแผนการทำประชาคมหมู่บ้าน ที่ผ่านมาพวกเขาทำได้แค่จัดประชุมแบบปิดลับกับเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น อย่างเช่น การประชุมที่เกิดขึ้นที่หลอยแหลมและท่าซี้เหล็ก ดูเหมือนจะเป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งหลีกเลี่ยงการประท้วงต่อต้านเขื่อนของชุมชน เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2558 ชาวบ้านจำนวนมากรวมตัวประท้วงระหว่างการทำประชาคมของ SMEC ในเมืองไต และก่อนที่ SMEC จะทำประชาคมชาวบ้านในเมืองกุนฮิง เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2558

เพียงหนึ่งสัปดาห์ก่อนเริ่มสำรวจภาคสนามตามกระบวนการ EIA/SIA ในเมืองไตเมื่อกลางเดือนพฤษภาคม 2558 ทีมสำรวจของบริษัท SMEC จำเป็นต้องยุติการทำงานกลางคืนและออกจากเมืองไตไป เนื่องจากเผชิญกับแรงต่อต้านอย่างมากจากแกนนำชาวบ้านในพื้นที่ ทีมสำรวจของบริษัท SMEC ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่ไม่พอใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากเขาแต่อธิบายถึงผลในด้านบวกของโครงการเขื่อน มีการแจก “ของกำนัล” ซึ่งชาวบ้านมองว่าเป็นการติดสินบน ทั้งยังชักชวนให้ชาวบ้านลงชื่อในเอกสารที่พวกเขาไม่เข้าใจว่าเป็นเอกสารเกี่ยวกับอะไร

องค์กรชุมชนรัฐฉานจึงเรียกร้องให้รัฐบาลพม่ายุติแผนการสร้างเขื่อนเมืองไตโดยทันที รวมทั้งแผนสร้างเขื่อนแห่งอื่น ๆ ในแม่น้ำสาละวิน บริษัท SMEC ควรยุติกระบวนการ EIA/SIA โดยทันที และให้ขนย้ายพนักงานและอุปกรณ์ออกไปจากพื้นที่เขื่อนในเมืองไต

เห็นชอบโดย:

Shan CBOs

- Shan Sapawa Environmental Organization
- Shan Human Rights Foundation
- Shan Youth Power
- Shan Farmers' Network
- Shan University Students (Thailand)
- Shan Women's Action Network
- Shan State Development Foundation
- Shan State Organization
- Shan Youth Organization
- Shan Youth Network Group

- Kun Heng Foundation
- Mong Ton-Na Kawng Moo- Pong Pa Kham River Protection Group
- Mong Pan River Protection Group
- Toom Toan Tai
- Worker Solidarity Association
- Shan Refugee Committee

Contact Persons:

Sai Khur Hseng	+66 81 672 2031	English, Shan, Thai, Burmese
Nang Kham Nong	+95 94 283 67849	Shan
Nang Hseng Hom	+95 92 50 486 512	Shan, Burmese